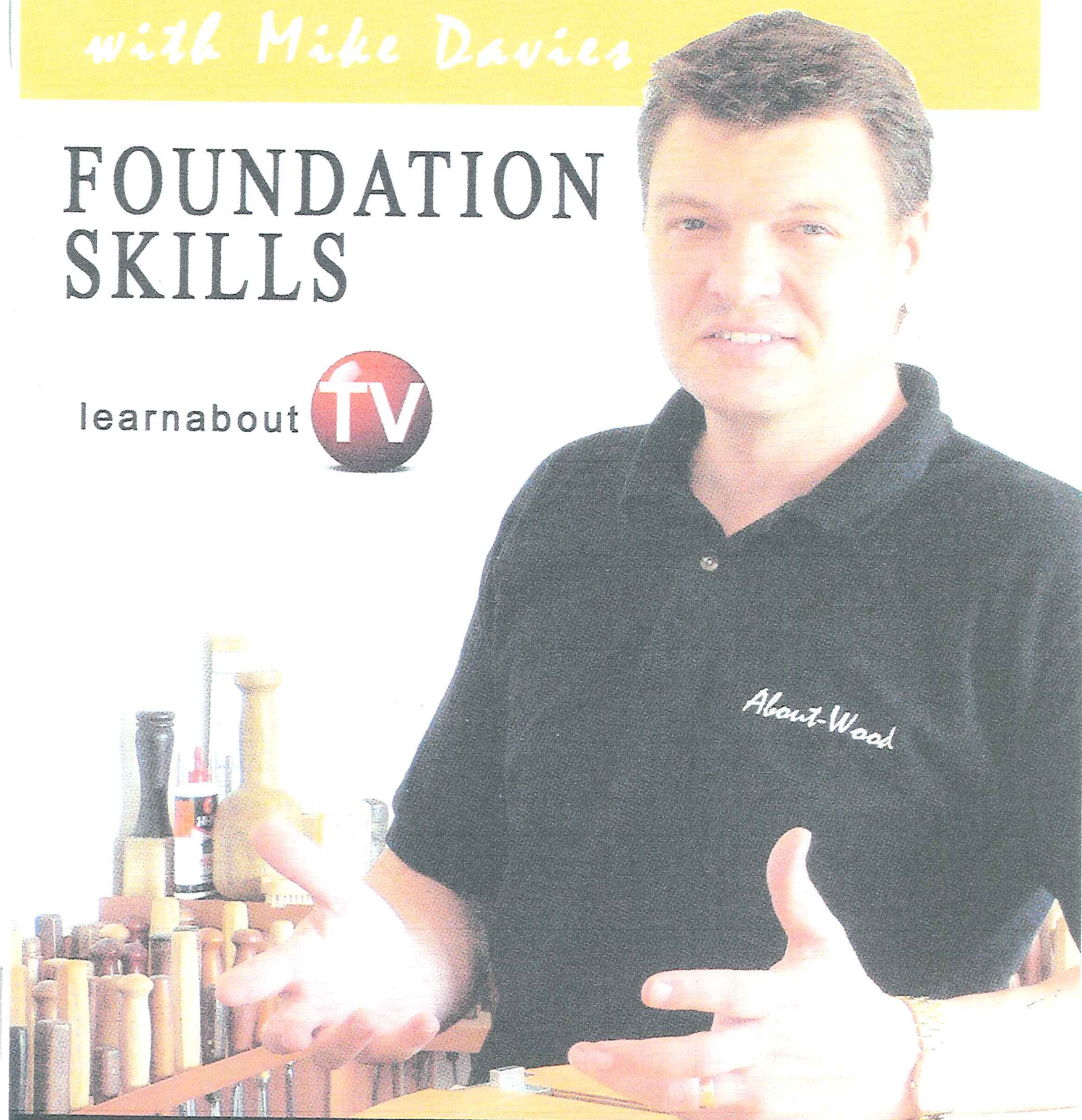

About-Wood
WOODCARVING

with Mike Davies

**FOUNDATION
SKILLS**

learnabout

www.learnabout.tv

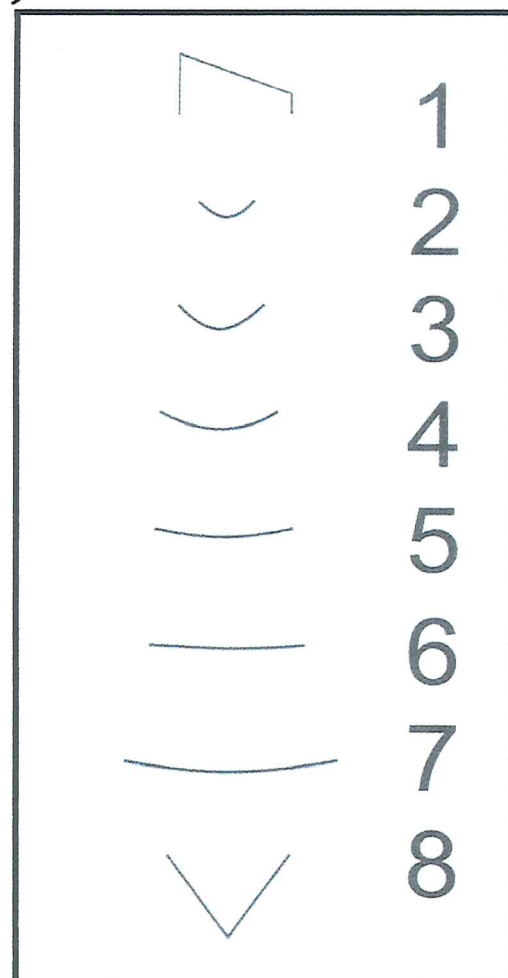
Vaše sada nástrojů

Díky ohromné šíři nabídky řezbářských nástrojů může být výběr vhodné sady pro začátečníky poněkud složitější.

Pro zjednodušení vybral Mike osm nástrojů vhodných jako základní sada, všechny s přímou čepelí. Pojem „čepel“ označuje celou délku čepele od rukojeti až po ostří.

Vždy, když je vyžadován určitý nástroj, bude v textu popsán příslušným číselným označením, stejně tak se číslo objeví na obrazovce během videozáznamu. Můžete si pro orientaci označit rukojeti svých nástrojů příslušnými čísly.

Mike spolupracoval s mnoha světovými výrobci nástrojů.

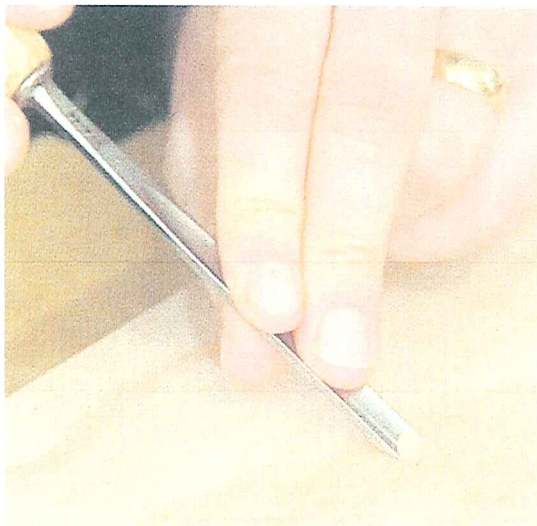

[www • learnabout • tv](http://www.learnabout.tv)

Pokud už vlastníte nějaké řezbářské nástroje, tak je jednoduše porovnejte s tabulkou výše. Sada od Mike je početná řada nástrojů, které mohou být rozděleny podle dvou hlavních hledisek. První dělení je podle profilu čepele, které určují ostří. Existuje široké rozpětí variant profilů ostří, které se od sebe liší tvarem a šířkou. Druhou kategorií jsou prohnuté profily, které určují tvar čepele mezi rukojetí a ostřím. Mikeovo číselné značení je pouze pro účely výuky a nemělo by být zaměňováno s kódy výrobců.

Vyjasnění názvů: Slovo dláto je používáno jako obecné označení pro celou šíři nástrojů.

Šest šikovných technik

Pinzetová pozice

Uchopte čepel dláta mezi palec a ukazovák s prostředníkem. Dláto držte v libovolné ruce, jak je to pro vás pohodlnější.

Tato pozice se používá pro jemnou práci nebo pro nastavení řezu, kdy svírá dláto s prací pravý úhel.

Pozice pěsti

Pro pevný úchop sevřete čepel v pěst.

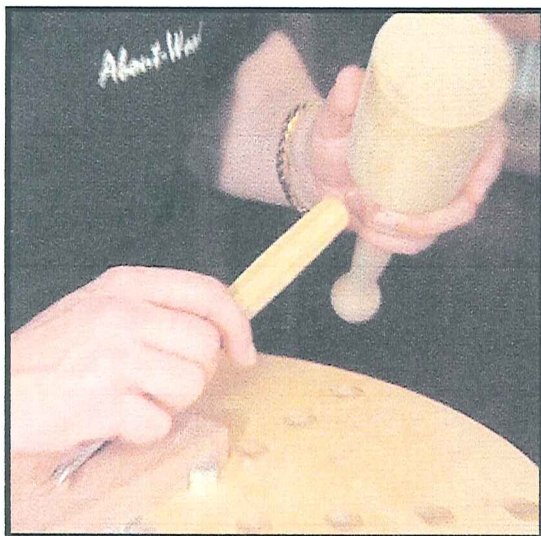
Měli byste nechat asi 25-30 mm čepele odhalené. Pamatujte, že ostří je vždy vedle malíku.

Ukotvení

Je naprosto zásadní, aby ruka držící dláto nebo paže této ruky byla stále pevně zapřená o práci nebo pracovní plochu.

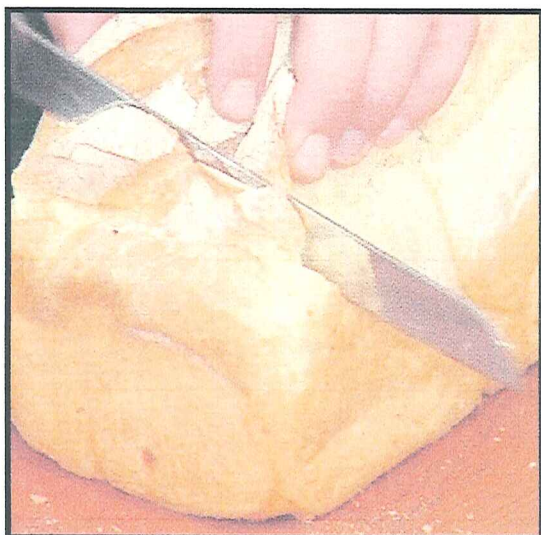
Toto zajistí kontrolu nad nástrojem a brání sklouznutí.

Technika s paličkou

Tato technika spojuje pozici pěsti a ukotvení.

Držte dláto v pozici pěsti. Zajistěte pevnou pozici ukotvením a poklepte na dláto paličkou. Čepel by se měla vrátit do původní pozice po každém úderu. Toto zajistí kontrolu i při použití větší síly.

Technika řezání

Pokud byste ukrojili plátek chleba nožem pouze silou dolů, výsledný řez by byl drsný a neupravený. Jakmile se zapojí vodorovný pohyb, stane se řez mnohem účinnější. Úplně stejný princip se uplatní při práci s řezbářskými nástroji.

Připojte skluzný pohyb ve chvíli kdy pohybujete nástrojem dopředu.

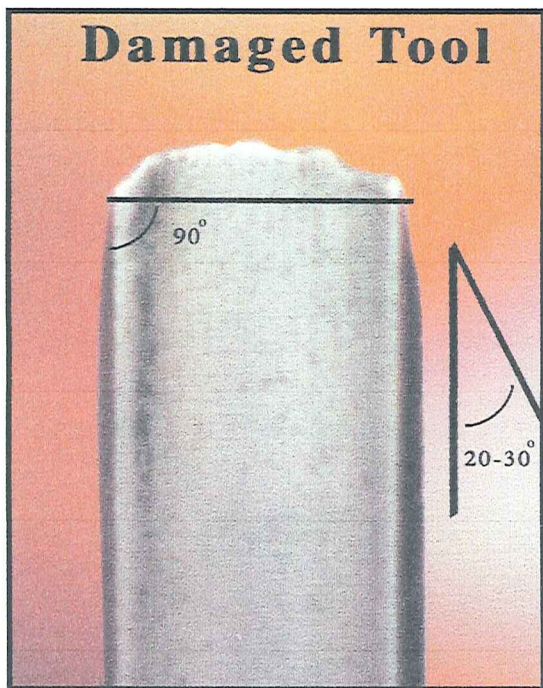
Obě ruce

Držte nástroj v levé ruce při řezání doleva a v pravé ruce doprava.

Broušení a údržba

Damaged Tool

Ostré nástroje jsou zásadní pro účinné řezbářství.

4 rady k broušení:

Úhel ostří k čepeli by měl být 90°.

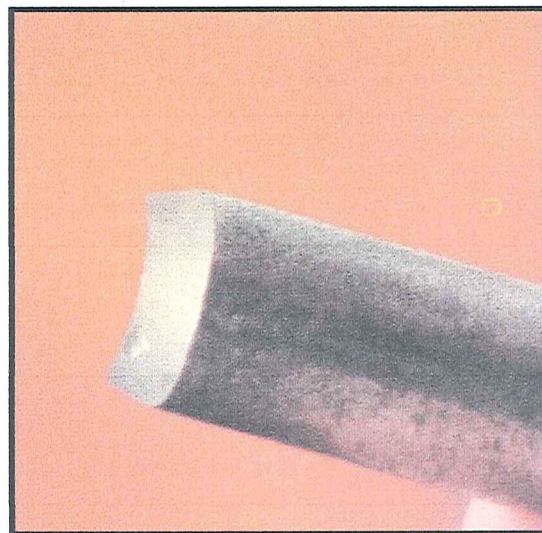
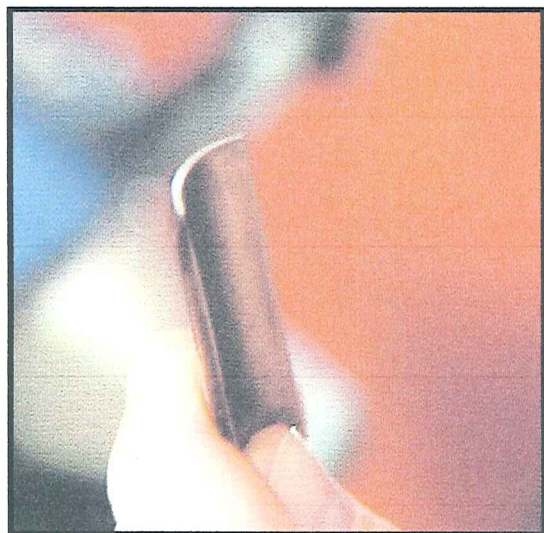
Sklon ostří by měl být 20-30°. Obecně platí 20° pro lehčí a měkčí dřevo a 30° pro těžší a tvrdší dřevo.

Ostří by nemělo mít zuby nebo praskliny.

Hroty by měly být neporušené.

Broušení:

(Při broušení používejte ochranu očí.)

Vytvořte správný úhel ostří k čepeli. Tímto procesem vznikne rovná linie.

Při broušení na brusce suchou cestou je potřeba udržovat čepel chladnou namáčením ve vodě.

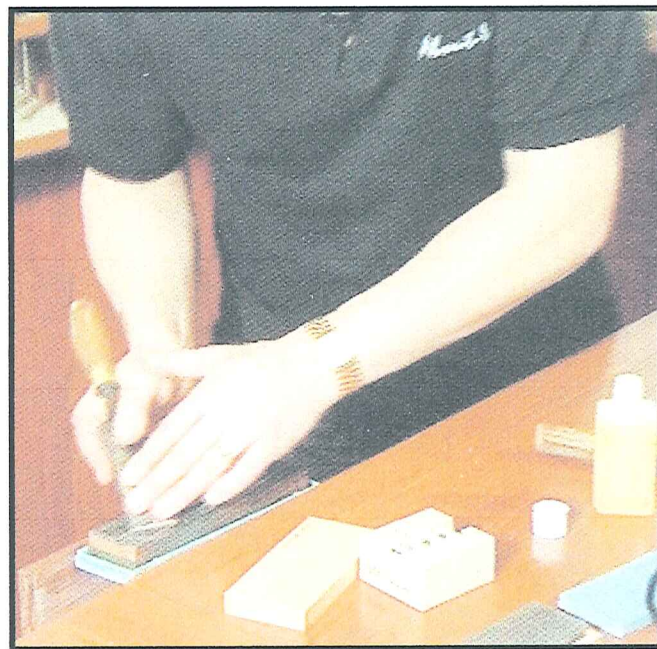
Vytvořte sklon ostří mezi 20 a 30 stupni. Bruste dokud není odstraněná rovná linie. Buďte opatrní, abyste nebrousili dál, jinak byste ohrozili správný sklon ostří.

Jemné nabroušení

Na trhu je dostupných mnoho typů brousků. Následující techniky lze obecně použít pro většinu z nich.

Při broušení dláta s okrouhlým ostřím si položte brousek napříč před sebe. Položte si ostří dláta správným sklonem ostří na brousek. Přejíždějte dlátem přes brousek dopředu a dozadu a zároveň otáčejte zápěstím, ve kterém držíte dláto, abyste rovnoměrně nabrousili ostří po celé jeho délce.

Při broušení dláta s rovným ostřím si položte brousek podélně směrem od sebe. Položte si ostří dláta správným sklonem ostří na brousek. Přejíždějte dlátem osmičkovými tahy dopředu a dozadu přes brousek a dejte si záležet, abyste udrželi po celou dobu správný sklon ostří.

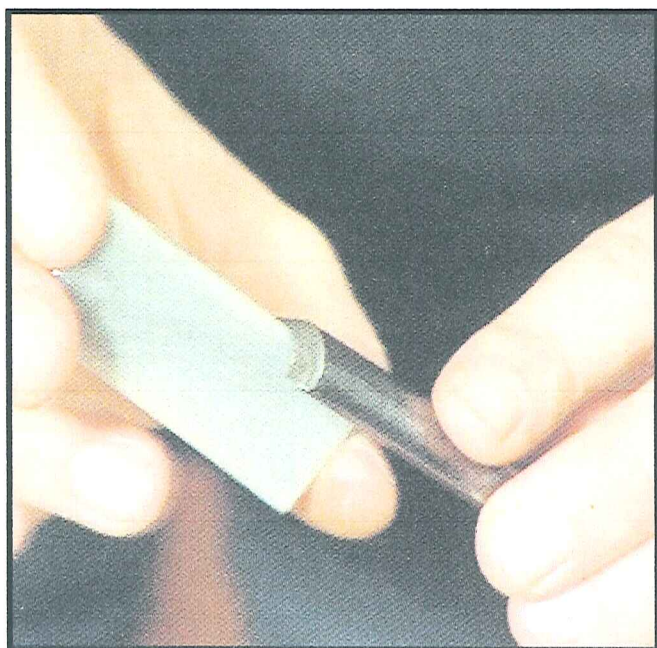
Aby se vám dařilo držet během broušení stálý úhel ostří, dejte si lokty k bokům a nehýbejte s nimi. Svoji výšku potřebnou k práci si upravte pohybem v kolenech. Toto zajistí kontrolu nad nástrojem a brání sklouznutí.

Mike doporučuje používat dva různé brousky: jeden pro dláta s okrouhlým ostřím a jeden pro nástroje s rovným ostřím.

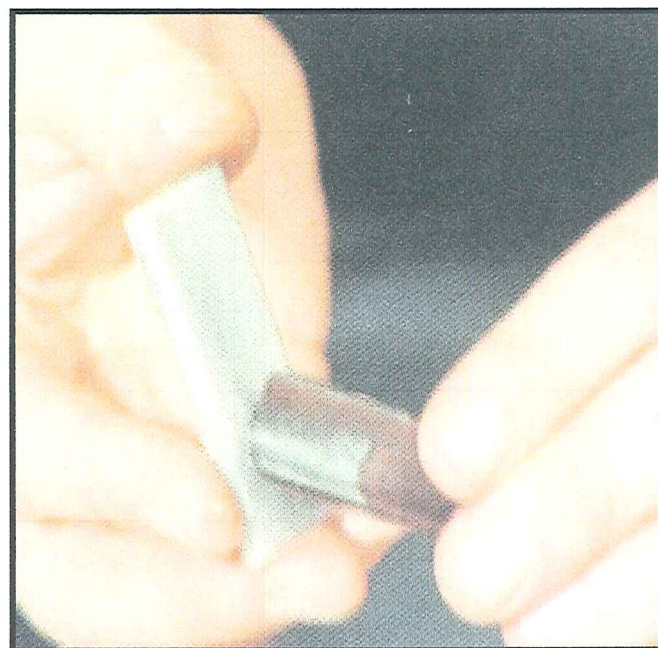
V broušení byste měli pokračovat, dokud neucítíte drobný, ale rovnoměrný hřebínek kovu po celé délce ostří, který se vytvoří na jeho druhé straně. Tento otřep potom odstraňte brusným kamenem.

Používání brusného kamene

Brousky se používají k odstranění otřepů a vytváří preciznější ostří. Váš brousek by měl být stejně hrubý nebo jemnější než brousek, který jste použili při jemném nabroušení.

Při odstraňování hřebínku z nabroušeného nástroje s okrouhlým ostřím se ujistěte, že brousek pasuje do profilu nástroje. Držte brousek mezi palcem a prostředníkem a jezděte podélnou hranou brousku po vnitřní části dláta. Někteří řezbáři vytváří drobné zkosení na vnitřní straně nástroje. Nicméně Mike preferuje dělat toto naprosto minimálně. Experimentujte s vlastními nástroji a zjistěte, co vám vyhovuje.

Brousek lze použít i na ostří pro větší ostrost. Dávejte si pozor, abyste zachovali úhel ostří a vyhněte tomu, abyste ostří zaoblili.

Vlastní brousek si můžete vyrobit vytvarováním různých kousků dřeva tak, aby pasovaly do profilů vašich nástrojů. Pak jen obalte tuto dřívka smirkovým papírem.

Obtáhnutí řemenem

Obtáhnutí řemenem odstraní poslední zbytky otřepu a vytvoří žiletkové ostří. Obtahujte nástroje tak, že je několikrát přetáhnete přes kůži upravenou abrazivní sloučeninou - brusným práškem.

Výběr dřeva

Některá dřeva jsou k řezbářství nepochybně vhodnější než jiná. Lípa, borovice a honduraský mahagon jsou řezbáři široce oblíbenými. Dřeva, která jsou lehká a mají rovná vlákna blízko sebe jsou obecně ideální pro začátečníky. Těžká dřeva s nepravidelnými vlákny mohou být často výzvou. Pozor na botanické termíny měkké a tvrdé dřevo. V botanice se pojmem měkké dřevo označuje dřevo jehličnanů, které si ponechávají listí po celý rok. Podobně botanický pojem tvrdé dřevo označuje dřevo z listnatých stromů, které se na zimu zbavují listí. Toto botanické rozdělení nijak nesouvisí s hustotou dřeva, což ukazuje například balsa, která botanicky patří mezi tvrdá dřeva.

Nejlepší způsob, jak určit vhodné dřevo, je vyříznout zkusmo několik hoblin z různých vzorků ostrým nožem. Zkuste řezat ve všech směrech, hlavně přes vlákna, abyste zjistili, které kusy jsou nejlepší. Pozor abyste nezavrhli druh dřeva jen proto, že vzorky, které jste zrovna vybrali, byly nekvalitní. Je možné, že byly uskladněny ve velmi suchém prostředí a staly se křehkými.

Další hledisko při výběru vhodného dřeva je prostředí, kde bude výsledná práce umístěná. To je obzvláště důležité u užitného nábytku nebo na místech, kde hrozí poškození. Měkčí dřevo například nemusí vydržet časté údery nebo stres z ohmatávání obdivovateli.

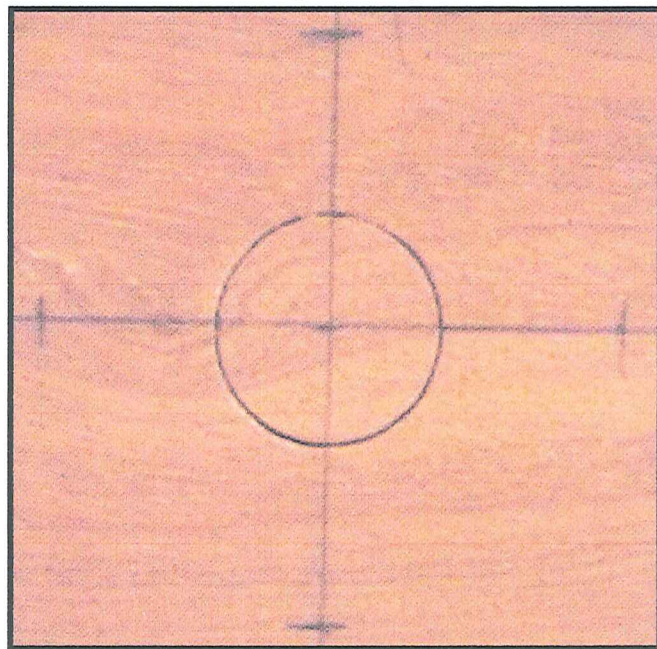
Směr řezby

Při řezbě dřeva jsou vždy efektivnější řezy které vedou směrem od kratších vláken k delším.

Začátečnické projekty

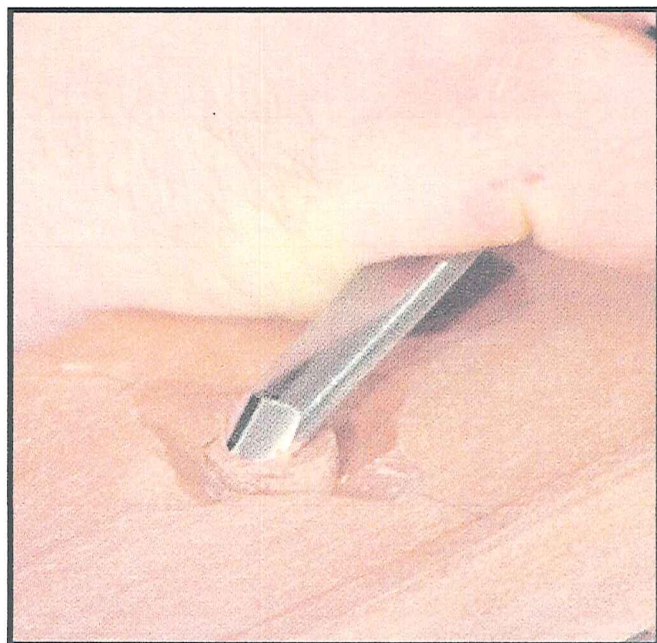
Tento jednoduchý květ je vynikající projekt pro vyzkoušení všech šesti šikových technik. Vzor se dá použít na střed víka malé krabičky nebo jej lze použít jako opakující se motiv pro zdobený okraj.

Svisle drženým nástrojem č. 4 v pinzetové pozici jemně s nastavením řezu ve středu vašeho dřeva. Upravte polohu nože a řezejte další zářezy ostřím, abyste vytvořili celý kruh. Tužkou si vyznačte kříž skrze střed kruhu s jednou linkou podél vláken a druhou kolmo. Tužkou si vyznačte dva body na každé lince, každý 12 mm vně od kruhu.

Nástrojem č. 5 v pozici pěsti vytvořte miskovitý efekt kolem kruhu, který jste vymezili. Potom si dejte dláto č. 4 středem ostří na jeden z bodů na lince podél vláken a jemně vyřízněte hoblinku dřeva směrem ke středu kruhu. Vymezte kruh hlouběji a opakujte, dokud nedosáhnete hloubky asi 5 mm na místě, kde se okvětní plátky dotýkají s kruhem.

Použijte druhou ruku a opakujte předchozí postup z druhého bodu na stejné lince. Vytvořte třetí a čtvrtý okvětní lístek prací z bodů na druhé lince. Dále zaoblete kruh uprostřed následovně: držte dláto č. 4 v pozici pěsti a obračene tak, že konvexní strana bude nahoře. Dejte si ostří na nejširší část kruhu.

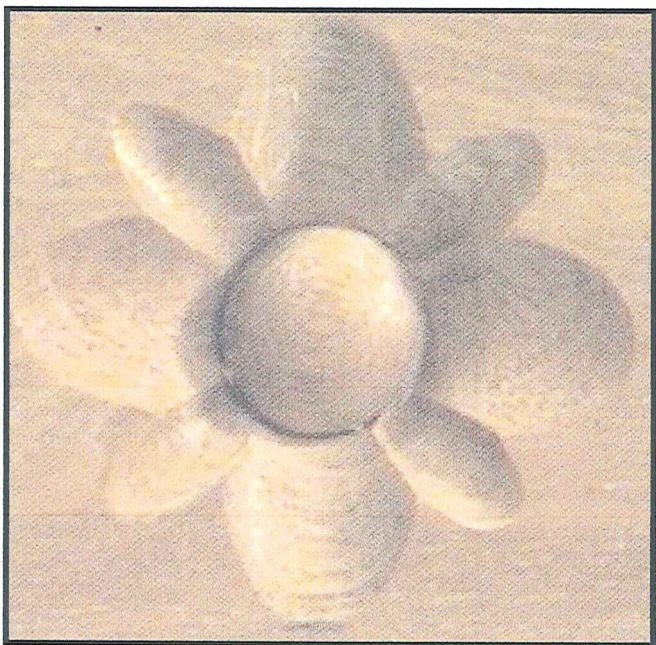
Pracujte podél vlákna klepáním od středu kruhu k vnějšímu okraji a postupně zvyšujte úhel dláta, které držíte.

Jakmile dokončíte druhou stranu květu pomocí druhé ruky, můžete začít pracovat na zaoblení a uhlazení.

Dále si vezměte nástroj č. 3, abyste vytvořili menší okvětní plátky mezi velkými. Možná budete muset strávit o trochu více času zdokonalením tvaru každého okvětního plátku, aby byly jasněji tvarované vzniklými hřebenovitými liniemi.

Snažte se, aby byl květ symetrický, tedy každý okvětní plátek přesně naproti svému protějšku.

Nakonec očistěte značky tužky velmi lehce smirkovým papírem. Jakmile máte květ hotový, můžete ho navoskovat nebo nalakovat, abyste mu dodali plnost a hloubku.

Jakmile zvládnete techniky potřebné pro tvorbu tohoto jednoduchého vzoru, můžete vytvořit celou řadu jiných.

Vlnění se například vytvoří prodloužením okvětních plátků u tohoto vzoru. Proč dále neexperimentovat a nevytvořit další ornamenty pomocí těchto základních řezů?

Modelování kuliček

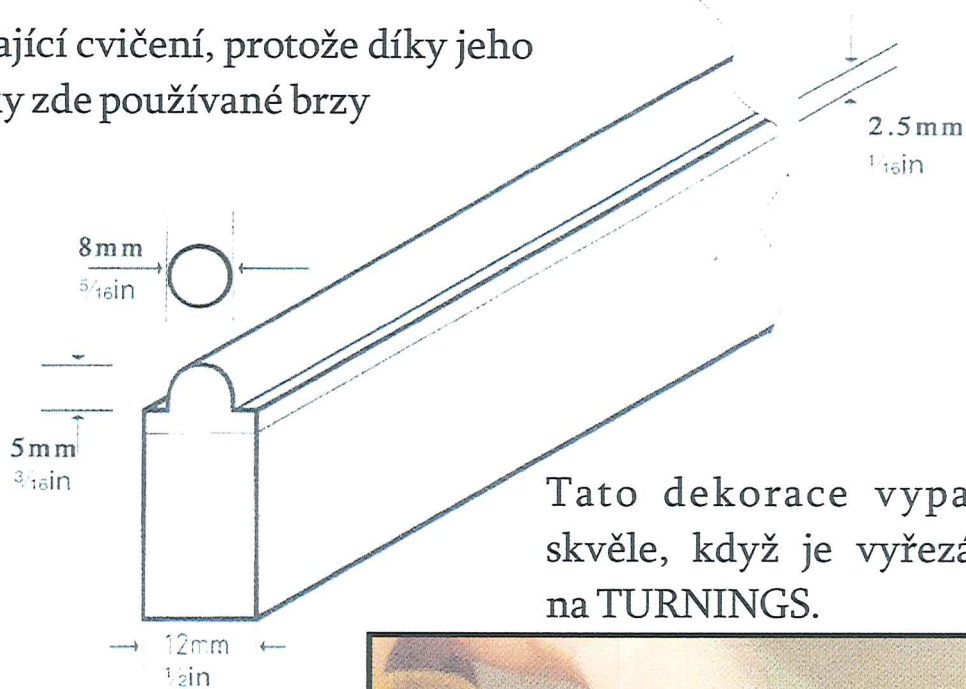
Vyřezávání kuliček je vynikající cvičení, protože díky jeho repetitivní povaze se techniky zde používané brzy stanou druhou přirozeností.

Kuličky jsou vyřezávány na lati ze dřeva, který lze použít na různé účely jako třeba zasklívací lišty nebo okraje skříněk a stolů.

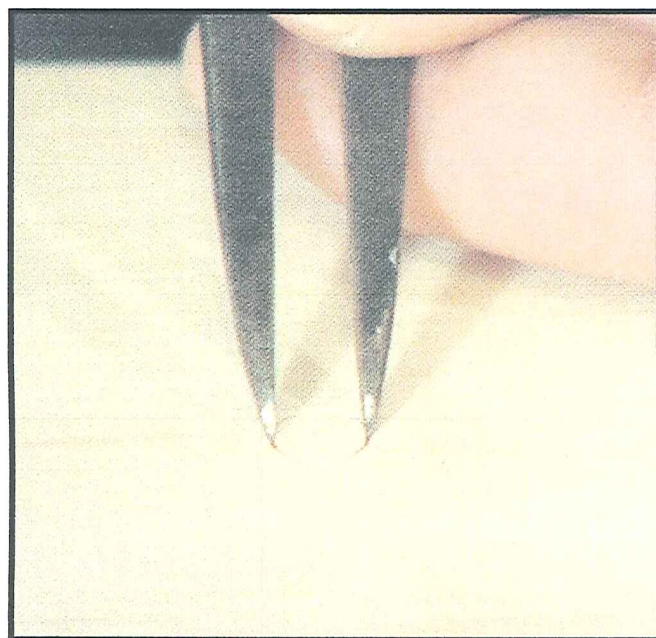
Tváření by mělo být stejné šířky jako kruh vyřezávaný nástrojem č. 3, zhruba 8 mm.

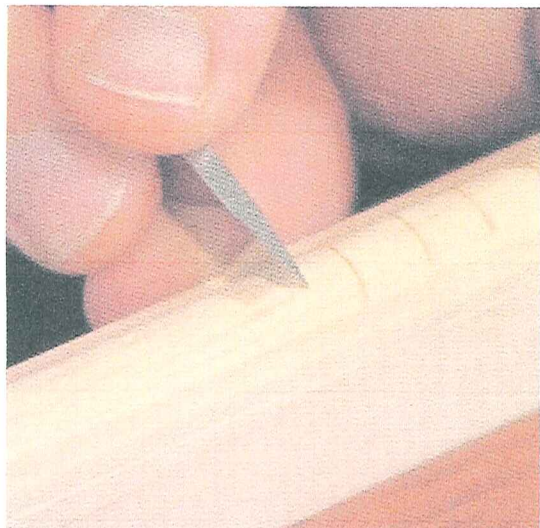
Tvarujte lištu podél okraje prkna upevněného ve svěráku. Po dokončení tvaru odřízněte prkno na požadovanou velikost. Pokud máte srovnávací hoblici nebo frézku, jsou k dispozici frézy, které vám umožní řezat tvarované lišty správné velikosti. Nejprve nezapomeňte nakreslit čáru, kde bude řez oddělující lištu od prkna proveden přibližně 2 mm pod úchytem.

Vytvořte kruh na nějakém zbytku dřeva pomocí dláta č. 3 držným v pinzetové pozici. Nastavte si v zářezu kružítkem průměr vzniklého kruhu (8mm). Potom si vytvořte kružítkem sérii značek podél horního hřbetu lišty.

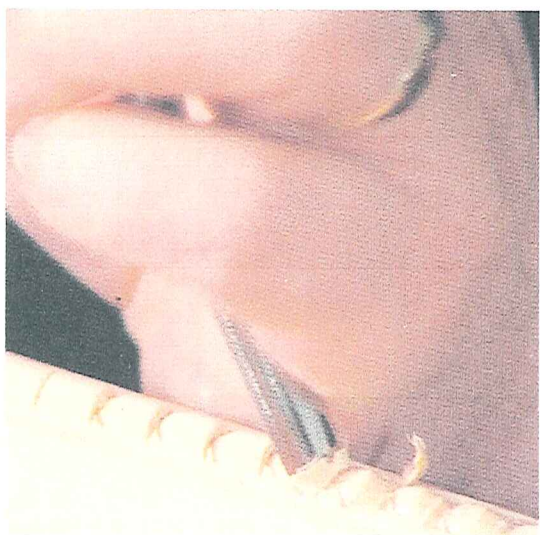

Tato dekorace vypadá skvěle, když je vyřezána na TURNINGS.

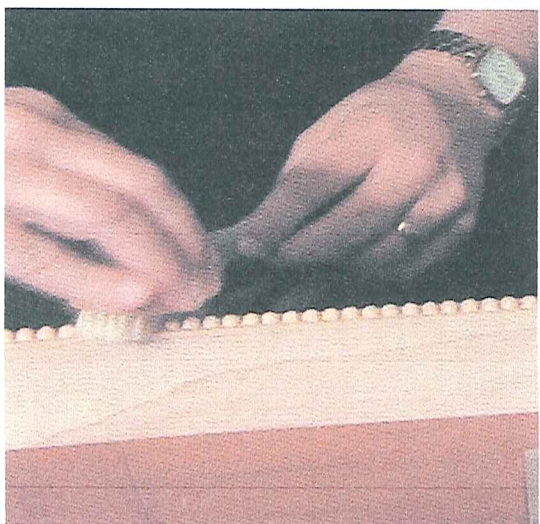

Položte si dláto č. 1 držené v pinzetové pozici na první značku. Začněte oddělovací zářez pátou dláta přejetím přes kulatý hřeben. Znovu si srovnejte dláto tak, aby mohl být zářez dokončen špičkou. Pozor abyste neporušili lištu. Pracujte jemně dál podél hřebenu.

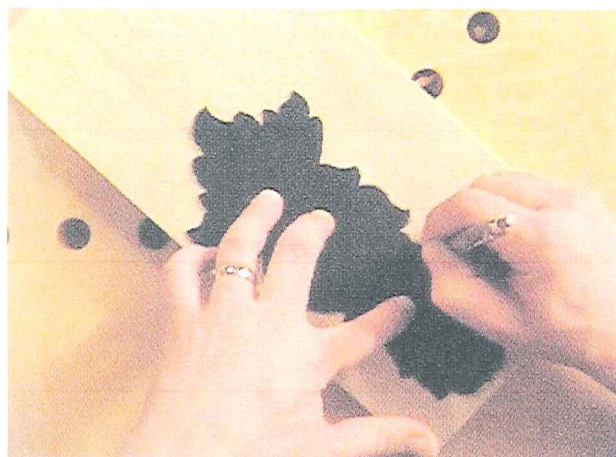
Držte dláto č. 3 v pozici pěsti. Ukotvěte si pozici jeho vnitřního ostří uprostřed mezi dvěma zářezy. Jemně zatlačte dláto dolů a směrem k zářezu abyste vytvořili jednu stranu kuličky. Cvičte zvedání rukojeti a práci čepele dolů v jednom plynulém pohybu, abyste zvládli vytvořit kuličku jedním řezem. Zopakujte pro každý úsek. Druhou rukou stejným postupem vytvořte druhé poloviny kuliček.

Jakmile máte hotovo, vylepšete vzhled jednotlivých kuliček lehkým prohloubením jejich profilu dlátem č. 3 a opravte různé hrbolky a zuby. Použijte dláto č. 1 na odstranění přebytečného dřeva a třísek kolem základů kuliček. Lehké použití smrkového papíru je na místě, ale opatrně, abyste nezměnili tvar kuliček.

Práci zlehka omeťte čistým, suchým kartáčkem, abyste odstranili zbývající třísky.

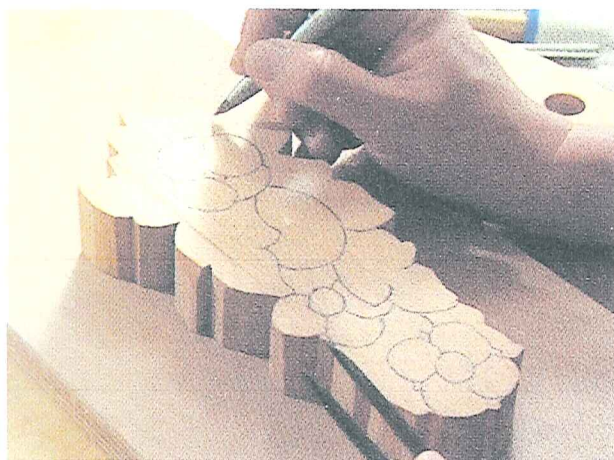
Proces vyřezávání

Vyřezávání probíhá ve čtyřech jednoduchých krocích, bez ohledu na to, jestli se jedná o bodové řezbaření, obrysové řezbaření nebo modelování, a je zásadní, aby byl každý krok hotový, než budete pokračovat dále.

Krok 1: kresba

Obrys pro začátek stačí. Nicméně dejte si na čas, aby byla kresba přesná.

Krok 2: konstrukce a vyříznutí

Vytvoří se základy pro vyřezávání. Pokud je potřeba slepit desky kvůli potřebné tloušťce, měly by být spoje čisté. Při vyříznutí buďte tak přesní, jak je to jen možné.

Krok 3: Hrubé opracování

Celkový tvar by měl být nyní vytvořen nástroji. Odstraňte dřevo tam, kde nemá být a vytvořte vyšší a nižší úrovně. V začátcích někdy pomáhá označit si vyšší body křížky. V této fázi se soustředíte jen na hrubé tvary.

Krok 4: přidání detailů

Nakreslete si detaily na tvar hrubého opracování. Opět si dejte čas, aby byla kresba přesná. Výsledný vzhled se od ní bude odvíjet.

Pamatujte, že každý krok můžete začít až potom, co byl předchozí dokončen. Je zbytečné tvořit detaily, když nebyl ještě zformován hrubý tvar.

Mike Davies je vynikajícím řemeslníkem, který splnil zakázky pro královské rodiny, památkové společnosti i soukromé sběratele. Zkoumal a zrestauroval práce mnoha slavných designérů a řezbářů minulosti.

Jako kvalifikovaný učitel vyvinul v roce 1994 svůj systém „Řezbářství podle čísel“, který má pomoci řezbářům všech úrovní ovládnout umění řezbářství.

Od té doby byl jeho systém publikován v časopisech a knihách, byl vysílán v televizi a používá se k výuce ve školách a učilištích po celém světě.

Tato brožurka tvoří součást balíčku DVD a nástrojů, který byl vytvořen za spolupráce se světovými výrobci řezbářských nástrojů.

